Ч. 223. Чернівції, середа дня 9. (21.) жовтня 1896. Рочник XII.

ПЕРЕДПЛАТА

на „Буковину“ виносить
на цїлий рік 10 зр. — кр.
на чверть року 2 „ 50 „
місячно . . . . 1 „ — „
для заграницї 20 рублїв або 40 франків.

Поодинокі числа по 6 кр. в бюрі ґазет Л. Горовіца в Чернівцях, ул. головна ч. 17.

БУКОВИНА

ВИХОДИТЬ

щодня кромі недїль і руских сьвят о год. 5. по пол.

Редакция і Адмінїстрация „Буковини“ находить ся в Чернівцях (ул. Петровича ч. 2.)

Оголошеня приймає ся за оплатою 6 кр. від стрічки; а в „Надісланім“ по 10 кр. від стрічки.

Результат жнив у всхідній Галичинї і на Буковинї в роцї 1895-ім.

Написав
Вячеслав Будзиновский.

(Дальше.)

Більшу часть цифр, що відносять ся до Буковини, навели ми вже в тих уступах, в котрих порівнуємо продуктивність всхідної Галичини з иньшими краями монархії. Щоби не розривати звязи між поодинокими датами, та щоби поданий нами образ був, оскілько можна, одноцїлий, не могли ми вносити там всїх дат, котрі відносять ся до рільної продукциї Буковини. З тої причини подаєм решту буковиньских дат на закінченє окремо.

Буковина подїлена після природних примет терену на три слїдуючі части:

1) Низина і горби: Чернівцї, Кіцмань, Садаґура, Станівцї, Сучава, Серет, Заставна, Селетин; части: північна Радівцїв (19%), північна Ґурагумори (34%) північно-всхідвє Сторожинцїв (34%), і кілька громад всхідної части Вижницї (20%).

2) Підгірє: Солька і більші части повітів: Сторожинцї (66%), Радівцї (81%) і Вижниця (80%).

3) Гори: Дорна, Кімполюнґ, Путилів і більша часть повіту Ґурагумора (66%).

Погода 1895 року була на Буковинї дуже змінна. Початок осени 1894 був дуже сухий, так що вчасні засїви зимові, особливо ріпак, зійшли дуже зле. Вже в осени треба було уважати їх за неудачні.

Правда, що при кінци осени були достаточні опади; але засїви не могли вже сильнїйше розвинути ся, бо до того в північних частях знищили їх сильно миши. Під конець грудня стало зимнїйше і упав снїг, по чім в другій половинї сїчня 1895 наступило незвичайне тепло. Аж під конець сїчня і в лютім упали знов великі снїги, що грубою верствою покрили цїлий край. Під снїгами згинула велика часть озимини, бо земля була не замерзла. Коли снїг стопив ся коло марта, наступили уперті сухі вітри всхідні, котрі тревали кілька тижнїв і знищили знов велику часть зимових засївів. В червни падали за часто дощі, так що в заглубленних і на долах назбирало ся богато стоячої води, котра щезла аж від горяча липня. Горячо се причинило ся також до сего, що жнива дали дуже невдоволяючий результат.

За те погода в серпни і вересни була незвичайно прихильна для пізних плодів (кукурудза, бураки, картофлї) як також і для нової озимини.

Сочевицї, вики, льнянки, маку, цукрових бураків, огородовини (з виїмком капусти) і хмелю не управляють в цїлій Буковинї, або що найбільше релятивно на дуже малі розміри. Окрім того не маємо ту гороху, фасолї, бураків і конюшини в третій части краю; ріпаку, анижу, тютюну, капусти і винограду в другій і третій части.

Виноград засаджено на 56 гектарах сїножатий, перемінених на виноградники.

В слїдуючій табелї подаєм, яка просторонь була ужита під управу кождого плоду, який процент всеї рілї в краю становить та просторонь, кілько зібрано сотнарів метричних з цїлої простороні і пересїчно з одного гектара.

	гектарів	% рілї	зібрано: взагалї	з 1 гект.	
пшениц.	17.224	6·01	177.886	10·3	сот.
жита	25.289	8·7	225.847	8·9	„
ячменю	32.918	11·4	478.427	14·5	„
вівса	44.409	15·4	455.440	10·3	„
кукур.	74.553	25·8	1,338.935	18	„
проса	951	0·4	13.996	14·7	гклт.
бобику	3.080		58.133	15·6	„
гречки	2.674	0·93	34.374	12·8	„
гороху	3.091		52.320	16·9	„
фасолї	2.490		43.807	17·59	„
картоф.	22.018	7·6	2,541.525	110·8	сот.
бураків	2.527	0·88	599.950	237·5	„
капусти	83	0·03	19.920	240	„
ріпаку	1.135	0·39	12.646	12	„
анижу	213	0·08	1.704	8	„
льну	1.552	0·54	нас. 9.053 пряд. 3.543	5·9 2·3	„ „
конопель	5.520	1·9	насїн. 51.399 пряд. 25.403	9·3 4·6	„ „
тютюну	12	0·004	108	9	
конюш.	30.749	11·6	сїна 605.028 нас. 11.900	21·6 0·38	„ „
винограду	56		662	11·8	„
Гарбузів, яко додатковий продукт на ґрунтах засаджених иньшими плодами			2,185.000		
сїна	132.496		1,675.850	12·5	„

Окремо подаєм, який процент рілї,

ФІЛЬОН і ЛЯВРА.

ІДИЛЛЯ

ДЕНИСА ЛУКІЯНОВИЧА.

Михась любив Варку від шести вже лїт, бо їх знакомство сягало тих ще часів, коли они пасучи товар „на долах“ накривали ся одним мішком перед дощем, коли він обороняв єї перед санїтарними ревізиями пастухів своєю значною силою, котрої бояли ся. Їй носив він цїле лїто ягоди на проходолу та яблока на полуденок, а коли — бувало — всї пастухи бавили ся гуртом і на Варку припала черга завертати чию небудь там худобу від шкоди, Михась все єї виручав. І най лиш она послужить ся ким иньшим, то він був уже захмарений, сумний.

Варка мало не все розказувала цїлому товариству преріжні байки, яких наслухала ся від старенької бабунї; она була моторна, а „з перцем,“ на кожду зачіпку відріже, і тому хлопцї дуже любили займати єї та брати в танець, хоч була ще молоденька і мала старші сестри. А страх за-мило було Михасеви слухати Варчиних казок, а ще любійше глядїти в єї очи та лице і вважати собі, як то она була весела, розказуючи сьмішні річи, а як знов сумна і трохи не заплакана, розказуючи невеселі подїї. Та се тревало коротко: Варка хоч і плакала не чого, то зараз таки, втираючи очи, вже хапала когось, що найблизше стояв і крутилась, танцювала з ним, придоптуючи зелену травицю. А часто забагало ся Михасеви глядїти в ті очи сиві на самотї і на самотї розмовляти з Варкою, коли товар розійшов ся по широкій толоцї.

Але прийшов час і Михайло мусїв піти до парубоцкої роботи, трудитись поруч із наймитом, а до товару приймив батько пастушка. Варка ще скорше покинула свої корови і почала дївочити, хоч їй ще дуже час було до того. А она то знала найладнїйше до стану вшити собі камізельку і найладнїйше вивязати хустку на голові, а коли пішла до міста на прощу і замісць хрестиків та медаликів купила собі ковтки міщаньскі, то не виняла їх з ух, хоч прозивали єї шляхтянкою. На що було виймати, коли їй з ними було дуже до лиця, а навіть парубки самі брали ту шляхтяночку в танець. Варка-ж знов не опустила вам нї весїля нї музик — хоч сварили ся з нею обі старші сестри та не позволяли їй гуляти.

Тепер Михайло зрідка видав єї, бо батько не позваляв єму вечерами блудити, а впрочім він не знав добре танцювати і ще на „долах“ — бувало — присьпівував своїй Варцї і всїм пастушкам, коли они під коломийковий такт кружляючи, збивали порох ногами, а сам в танець не йшов. За те, як зійшлись коли, то вже годї було наговорити ся. В зимі на прядках Варка за кужелею розказувала казки і вигадки, як колись пастушкам, а Михайло слухав єї, глядїв в єї сиві очи і вянув. З „прядок“ відпроваджав він єї мало не все, держав єї руку в своїх долонях і повтаряв їй то, що она вже може забула, бо ще на „долах“ лежачи горілиць обіцяв він їй, що як поберуть ся колись, то їй буде дуже добре: не буде нїчого робити, лиш панувати. Він одинак, сестри всї підуть з дому, она собі буде ґаздинею в хатї, буде лиш обслугувати старого, слабого татуня. А Варка слухала того всьміхаючись і Михайло не знав, чи дуже він їй милий — хлопцї ходили за нею юрбою, она з всїми бавила ся і сьміяла ся, а коли старший єї сестрі дружбив Микола, то про Варку розійшлась була така недобра слава, що Михайло дуже засумтила.

Аж ту прийшло Михайлови ставати до бранки на двайцятім року. Старий богатир розглянув ся скрізь, заплатив за письмо і рекламувал одинака. Та рівно з тим десь занепав старий тяжше: попухли ноги і він чув, що іде конець єму, а не було кому навіть обійти его — діждав ся на старі лїта! Найменча дочка віддала ся вже і то аж на друге село, а старші так лиш забігали до якого часу та ратували батька. Але они мали у себе свою роботу. Отже старий ка-

був занятий під управою деяких продуктів в кождім з трьох природних теренів Буковини.

В части: був процент рілії засіяний:

	пшениц.	житом	ячмен.	вівсом	кукур.	тютюн.	ріпаком
Перший . . .	6·6	7·77	12·12	14	27·1	0·004	0·45
Другий	1·74	9·9	7·03	24	19·6	—	—
Третій	0·84	2·5	6.8	21·8	10·6	—	—

(Конець буде).

25.601 зр. 56 кр.

(Письмо з Перемишля).

На галицкій Руси настрій умів тепер інтересний. Наші політики (а хто в нас не переконаний, що розуміє політику?) мають тепер нагоду, дати волю своїм симпатиям і головно антипатиям до осіб; і заявами сих почувань дуже часто закривають свій дешевенький патріотизм та наївний погляд на жите суспільности. Вже-ж не без того, аби не було в нас на що обурювати ся, але в тім і біда, що по тім патріотичнім обуреню пересічного Русина і підписаню якої небудь адреси недовіря чи телеґрами, Русин думає, що Бог знає яке важне діло зробив і може спокійно дальше нічого не робити.

Єсть у наших думках і поступках в Галичині така мішанина, що можна би нераз чудесно усьміяти ся, як би не треба сумувати над такою недостачею здорової льоґіки у наших патріотів навіть з „університетскими студиями.“ Вкажу тільки на виступи католицких сьвященників против католицкого союза; на адреси обуреня і недовіря сьвящеників для п. Вахнянина, котрий в раді державній з нагоди заборон віч говорив іменно в інтересі сьвящеників против радикалів. Можна з п. Вахнянином не годити ся в поглядах на заборони віч; розумію і се, що н. пр. радикали і навіть не-радикали мають причину не годити ся, — та чому сьвященики наші в тім випадку воліли обстати за радикалами разом з їх Посифинським патентом і безбожностию, того ніяк не розумію. Коли нагадаю факти, що декотрі сьвященики свої не зовсім красні вчинки обороняли вказуванем на радикальну аґітацию, якої нераз і не було, то мені тепер незвичайно чудно, що они гнївають ся на п. Вахнянина за те, що він виступив против радикалів.

Але се іменно сьвідчить як найлучше о тім, що в нас цілі верстви інтеліґенциї (як н. пр. сьвященики) дуже часто своїх власних інтересів не розуміють — і коли прийде зі Львова рада в часописи, що правовірний Русин на провінциї повинен в данім випадку виявити свое обурене, Русин обурює ся, не розбираючи, чи е за що і чи треба за все обурювати ся.

На такі дешеві заяви патріотизму у нас звертає ся без потреби більше уваги, ніж они гідні; адресу недовіря вважає ся чимсь таким важним, що оплатить ся стягати сотки людий на віче лише для ухваленя сеї адреси; містик Данило на яких там небудь зборах побожного товариства своїми візиями такого клина забиває ще побожнїйшим католикам в реверендах, що ті готові ширити атеїзм, аби лиш розбити католицкий союз; *Дѣло* покликае ся на чисто капанскі арґументи Богу душу винного *Душпастиря*, аби лиш доказати п. Барвіньскому, що він іде також против Є. Е. кардинала (хто би в то повірив!) — одним словом, весело на Руси!... А вже чого як чого, а того славного „хлопского розуму“ у нас тепер не глядай; перевів ся вже...

У такім загальнім настрою просто небезпечно було би прийти до галицкого Русина і сказати єму: „Мій любий! Що ти на то скажеш, що ми зложили на будову руского театру 25.601 зр. 56 кр.?“ — Що значить у него такий факт супротив того, що комісар розвязав віче? Єго вся душа така озлоблена на всіх комісарів, мінїстрів і президентів, що коли-б він міг тих всіх панів вислати до Бразилиї, аж тоді може звернув би увагу на себе і на своїх братів-Русинів. Але й за се не ручу, бо его ніхто не вчить сподївати ся також на себе, а не лиш на самих послів та президентів.

Тимчасом як би можна у нас яким чудесним способом звернути хоч половину уваги і енерґії Русинів на роботу у себе в народї, що би то можна осягнути! Навіть у нас, у тих „бідних“ Русинів... Двайцять пять тисячів зр. зі складок Русинів зібрати до кількох літ — се-го-ж у нас ще як сьвіт сьвітом не бувало! Як же не звернути уваги на такий цікавий і поучаючий факт самопомочи?

Нічо з того! У нас сей факт пішов як новинка по ґазетах разом з самоубійствами та з любовними пригодами якої там американки. На тім факті не найшли нічого поучаючого. А тимчасом менї видить ся, що зпоміж всего того, що ми самі осягнули за тих кілька остатних літ, сї 25.000 зр. найважнїйші, не тим, що они становлять такий маєток (хоч за него ще театру не вибудуемо), лише тим, що Русини, коли хотїли, потрафили зібрати складками таку будь що будь значну як на нас суму. Значить, найшов ся у нас один такий плян, що одушевив і захопив широку масу, почавши від великих патріотів аж до гостий на весїлях і забавах, котрих навчено, що есть якісь народні цїли, і до селян, котрі також по змозї складали ся на театр.

Хоч як ся будова руского театру для кількох соток Русинів у Львові здає ся менї утопією, а преціньта утопія „видерла“ від байдужих Русинів 25.000 зр. Чи-ж се не цікаве і не поучаюче? Оно вчить нас, що як би наші часописи хоч половину тої уваги, яку посьвячують полїтицї, обернули на штуку, науку, лїтературу, то наше заінтересоване загальне не було би таке страшно односторонне і таке безнадійне. Полїтичні події — чи ми тому винні чи невинні — мало коли підносять нашого духа; у них і не бере загал участи. А тимчасом е ще такі справи, в котрих всї можуть брати участь, можуть одушевляти ся, можуть находити осьвіту і вдоволене; е такі справи, від котрих неменьше, як від полїтики залежить розвій народу. А про ті справи ми забуваємо.

Шкода, величезна шкода, що в нас се забує ся. Навіть ся справа будови театру, що так одушевила на якийсь час Русинів, за безнастанним полїтикованем загалу пішла в забутє; ніхто не старав ся у нас одушевлене до сеї справи дальше підтримувати — і тепер уже складки на театр не збирають ся. Хто тому винен? А хто-ж би, як не ті учителї народу, наші дуже потїтичні часописи?

В цїлім кермованю опінїї і осьвіти читателїв у нас від давних років знати зовсїм фальшиву педаґоґічну методу. Цїлі поколїня зросли на такій односторонній науцї — і тепер ти видавай н. пр. хоч і який цікавий лїтературний журнал, читателїв на него не найдеш, ніхто до того не цікавий, бо ніхто того не вчив публики.

Ми в Перемишли зібрали були немалу суму на будову театру; сьвідчило се іменно о тім, що я кажу: о одушевленю, обнимаючім ширші верстви, — так, що-ж? Коли бачиш таку путаницю на Руси, то мимоволї охолонеш. І менї особливо жаль тої енерґії, яку знати було в збираню складок на театр. Як можна такий дїйсний капітал, як одушевлене, так маловажити? Як можна натомісць ширити неневної вартости всякі обуреня і недовіря? Що властиво в результатї знає читатель такого *Дѣла* або *Галичанина*, перечитавши по 300 аркушів друку на рік? Чи не набере він зовсїм сьмішного, наївного переконаня, що як би Романчук був президентом мінїстрів, то упорав би ся з всїми і аж тодї було би Русинам добре, без ніяких заходів самого народу?...

Ми мусимо жадати безусловно від наших часописий, аби у плян своеї науки

зав Михайлови женити ся, а потому, не питаючи навіть его богато, покликав сусїдів і післав людий до війтової Маришки. Аж тодї показалось, що і Варка була за Михайлом, бо як почула, що він сватае другу, побігла до сусїдки-попівни та в плач, та нарікати! Втираючи запаскою сльози з веселих все, сивих очий, она повтаряла заедно: „Ратуйте мене, паннунцю, ратуйте!“ Гадав би хто, що еї хотять убити. Попівна призвала до себе Михайла: будїм-то наймати у нього фіру до Тернополя, і далї полегки взяла розпитувати про Марийку та Варку та его свати, а коли прийшла на то хвиля, сказала єму прямо, що після давного знакомства з Варкою він не повинен сватати Марийки. Бідному паробкови аж сльози станули в очах, він всю вину зложив на батька, а далї нарікав і на Варку, що она з сьміхом слухала его слів, коли він розказував її про подруже і все показувала, що він її байдужий — а впрочім про Варку таке повідають, що батько єму не позволить з нею женити ся. І відійшов з чимось рішучим.

Не минув ще і тиждень, як підняла ся буча: Михайло звернув війтови за могорич. Гадав війт, що відстрашить его високим викладом, начислив собі коштів аж на одинайцять срібних, грозив старому карами, то обіцяв всякі вигоди, але Михайло такой не послухав, а одинайцять срібних як один крейцар положив війтови на скриню і почав колотитись зо своїм старим. Тай переміг. Правда: сих мясниць не було вже нічо з того, але то через Варчиного вітця. Він не хотїв весїля справляти: казав, що стягнув ся з послїдного на старшу доньку, а поле, що мало би прийти Варцї, обтяжене вже довгами і заставлене на пару лїт. Та Михайло тим не журив ся; сказав, що не хоче маетків, а бере Варку та йде з нею на скарбову хату — стане за форналя. І сим налякав рідного батька, а старому Процеви дуже підсдобрив ся. Бо він хопив его за слово: на весїлє стягнув ся якось по великодни, поля не дав — а Михась мав свою любку.

Тепер они щасливі. Люблять ся, як голуби, Михась вдоволений, Варка на всьо село найкрасша молодичка. Старому она приподобала ся, аж хвалить еї між людьми, що й за небіжки жінки не було так, як тепер, бо невістка ходить коло нього, як рідна донька, хату прибрала, як чічко, подвірє обмітае, як сьвітлицю і варить, як кухарка в шандарів, а все весела, все щебече. Михайло не може налюбувати ся нею, не пускає еї в поле, щоб не обгоріла, каже її лиш хати пантрувати, привозить її з міста — як коли поїде на торг — дарунки, а коли она йде кудись, то каже її приходити до себе, і сам оглядає, як вивязала хустку на голові. Старий на то дивить ся крізь пальці. А Варка все чепурна і в претенсиях. Коли складала першу візиту попівній, то висунула зпід хустки мушки на чоло. І так она все ходить, не зважаючи на споконвічну моду, після котрої наряжали ся від даниці, ще еї бабки і прабабуня.

Завистні люди взяли еї на язики. Певно, бо Михайло, мабуть чи не перша партия в селї, пропав для всїх чорнобривих, для всїх свекрів через Варку, за котрою на злість красавицям тельмом ходили паробки, але нікотрий (на втїху богатим) не думав по правдї женити ся з нею, небогатою. Вигадали, що Варку (таку молоду) старий Процьмусїв віддати, хоч зазичив ся на весїлє, що іменно попівна позичила сорок левів, щоби покрити сором своеї сусїдки. І дехто вірив в ті сплетнї. А тільки сплетнї були се, бо тепер вже все виявило ся. Правда лиш то, що Миколї була она дуже рада, а він поїхав до Бразилиї.

Але ті брехнї і сплетнї не мішають нї троха пожитя любої пари. Єсть одна хмарка, котрої тїнь налягає на ясний сьвіт щастя, бо Михайла (длячогось-там) мають ще раз покликати до бранки, але Варка не дасть журити ся. До браку ще далеко, у старого е грошики, зуміє панам поклонити ся, тому Варка і далї весела та люба... Як сонце пронизує і розганяє мраку, так она сцїлює тїнь смутку на Михайловім чолї.

Тай щастем їх, правдивим щастем радїе кожда права душа. І попівна дуже радїе; радїе, що на бідній, рускій, обкрадений земли, котру пощочиною зневажений мужик кидае для бразилїйского гаразду — есть хоч для двох сердець рай.

Гаразд Варко — гаразд Михайле! Жийте многії лїта!...

приняли і иньші інтереси, не лиш політичні, і знаня їх учили так само завзято, як учать політики. Також і всякі сходини та збори доконче треба ужити на се. Без того наша суспільність вічно буде виглядати так, як та каліка, в котрої одна половина тіла жива, а друга спаралїжована.

Spectator.

НОВИНКИ.

Чернівцї, дня 20-го жовтня 1896.

Архикнязь Людвик Віктор приїхав в понеділок incognito до Львова на кілька днїв.

Іменоване. Концептовий практикант при фінансовій дирекциї Лев Вінклер фон Зефельс іменований концептовим практикантом при буковиньскім правительстві.

З черновецкого унїверситету. На місце перенесеного ректора нашого унїверситету д-ра Грузи відбуде ся новий вибір ректора у вівторок, дня 27-го с. м. — Заразом подаємо цїкаву вість, що буджетова комісия ради державної рішила минувшої суботи удержавнити оплати від колеґій на унїверситетах для звичайних професорів; для надзвичайних професорів і приватних доцентів остає та шкільна оплата приватною власностию.

В справі австро-угорскої угоди забирали в недїлю аж три угорскі мінїстри слово. На той день скликали они своїх виборцїв для вислуханя посольского справозданя. При сїй нагодї мінїстри Банфі, Люкач і Ерделї заявили, що жадане, аби підвисшити угорску квоту, є цїлком несправедливе і що они зовсїм годять ся на становище угорскої депутациї оплат. Банфі запевнив ще своїх виборцїв, що буде старати ся довести до порозуміня між обома правительствами і депутациями оплат без вмішаня корони. Коли так, то наше австрийске мінїстерство буде мати дуже трудне становище: з одної сторони непоідатливість Угорщини, а з другої сторони справедливі жаданя всїх краєвих соймів, щоби зменьшити австрийску квоту. Мабуть таки не обійде ся без інтервенциї корони.

Нова філїя „Рускої Школи“ завязала ся у Вижницї і буковиньске правительство вже затвердило статути. Тимчасовий комітет скликує отже перші загальні збори філїї „Рускої Школи“ у Вижницї на недїлю, дня 25-го с. м., на 3-у год. пополудни до народної школи у Вижницї і запрошує отсим всї рускі товариства, учителїв і взагалї щирих Русинів, котрим добро рускої школи лежить на серцю. Товариші! Прибудьте як найчисленнїйше! Порядок дневний ось такий: 1) Вступне слово; 2) вибір видїлу; 3) вільні внесеня. — *Комітет.*

На штуку штука. В Збаражи мало дня 12-го с. м. відбути ся віче для наради над виборами до повітової ради. Позаяк повідомлене о вічу подано до староства за пізно о 3 години, (!) то староство заборонило віче. Тодї скликав Яцко Остапчук на той сам день довірочні збори до близького села Базаринцїв. Коли вже селяни зійшли ся і радили, прийшов нараз комісар і хотїв ввійти до салї. Але Остапчук заявив, що без леґітимациї не впускає нїкого до салї і що устні зарядженя старости не обходять єго. Тодї комісар забрав ся зі встидом, а збори відбули ся спокійно і після порядку. Вже все скінчило ся і лише деякі люди були ще на подвірю і в хатї, коли прийшов иньший комісар з жандармами і хотїв увійти до салї, щоби переконати ся, чи все в порядку. Він навіть показав леґітимацию, але лише для себе, а для жандармів нї. Зборів вже не було, тому і сей комісар мусїв зі соромом забрати ся. На такі штуки беруть ся вже й наші селяни.

Клопоти з рускими книжками. Недавно жалували ся в *Дѣлѣ* родичі руских дїтий в Галичинї, що в книгарнях беруть за книжки більше, як стоїть надруковано на окладинцї. Опісля таке саме донесене стояло про книгарню Шалїого в Чернівцях, котрий за руский катехис взяв не 50 кр. (як належить ся), але аж 70 кр.! У нас в Чернівцях взагалї велика біда з рускими книжками. Хочеш мати якусь шкільну книжку, то мусиш чекати кілька днїв, ба часом і цїлий місяць, поки книгарник спровадить зі Львова. А коли Русин хоче купити який твір, то в Чернівцях єго нїяк не дістане. Треба самому замовляти книжку з товариства ім. Шевченка, бо книгарник рахує собі порто дорожше, як єго коштує. Зважмо ще до того, що тепер з кождим роком більшає попит на рускі книжки, бо росте число руских учеників в рускій ґімназиї. Тут дїйсно варто би подумати над скорим заложенєм власної книгарнї, котра властителеви певно принесла би немалий зиск. Наше тов. „Руска Бесїда“ повинно сю гадку взяти під зрілу розвагу.

До відомости еміґрантів. З огляду на розрухи в Бразилїї заборонило італїяньске правительство, принимати еміґрантів на корабль в Ґенуї. В наслїдок того мусять 5000 еміґрантів з Галичини і Угорщини, котрі тепер находять ся в Ґенуї, вернути домів, бо годї буде їм ждати так довго в Ґенуї, чужім містї, поки устануть розрухи в Бразилїї і італїяньске правительство зможе знести своє розпорядженє. Подаючи се до загальної відомости, остерігаємо наших людий, щоби не вибирали ся в дорогу, бо дармо лише потратять свої гроші і в нуждї опісля вернуть домів або згинуть з голоду в чужинї.

Союз львівских шевцїв. Під такою назвою завязало ся у Львові товариство, котрого членами суть самі шевцї. Товариство має на цїли сполученими силами противдїлати заграничній фабричній конкуренциї, головно-ж дістати в свої руки доставу обуви для армії. Товариство хоче також заложити загальний варстат і склад обуви де кождий член міг би віддавати свою роботу в коміс.

150 мілїонів на переселенє жидів. Після відомостий Dziennik-a Polsk-ого одержав один визначний проводир жидівских сіоністів у Львові лист від д-ра Теодора Герцля, автора знаного твору „Жидівска держава“, з відомостию, що один анґлїйский мілїонер хоче жертвувати 150 мілїонів для відновленя палестиньскої держави. Однак мілїонер жадає доказів, що польскі жиди дїйсно хочуть вивандрувати. Отже др. Герцль просить, щоби львівскі сіонїсти ширили сю гадку і збирали підписи. Християни против такої пропаґанди певно нїчого не будуть мати.

Великі огнї тепер лучають ся в Галичинї майже кождого дня. І так в пятницю від полудня зачав горїти Нараїв. Згоріло місто і Лани, т. є. понад 300 нумерів. Погоріло і руске приходство; церков уратовано. Жиди вибрали ся до Бережан, а християни плачуть з розпуки на згарищах. Шкоду поки-що годї обчислити. — Дня 13-го с. м. підпалив хтось в дворі ґр. Ст. Стадницкого в Хідновичах гумна і дві стирти збіжа, так що три стодоли враз з кератом та молотїльнею згоріли до тла. Самого збіжа згоріло над 2.000 кіп. Шкода величезна, однак доси не можна єї ще обчислити. — В Золочеві згоріла онодгі хата і стодола, а в огнї згинули двоє людий та деяка худобина.

Здичілість. Лучає ся часом у нас, що студенти в своїй молодечій легкодушности деколи позволять собі жарт, на який під иньшими обставинами нїхто не згодив би ся. Тодї все так толкують: от забавив ся молодий студент, то не можна єму сего брати за зле. Коли однак студент, до того академик, в тверезім станї накине ся на безборонну жінку і єї тяжко побиває, то таке поступованє не можна инакше назвати, як здичілостию. А такий випадок лучив ся в недїлю, де академик Е. З. побив тяжко стару жінку на ул. Франца, і то при людях. Очивидно збігла ся на крик жінки і єї дрібних дїтий велика товпа народу, що ще було прикрійше. Против здичілого академика внесено жалобу до академичного сенату і суду.

Намірений замах. З Мадриду доносять: Тут намірено виконати замах на двірский поїзд, котрим король Альфонс XIII і королева-реґентка вертали із Сан-Себастияно до Мадриду. На шинах найдено бомбу, котра мусїла би була вибухнути і наробити страшні спустошеня, коли би на ню був наїхав поїзд. Зелїзничий будник найшов єї ще вчасно і перед приїздом поїзду єї усунув.

Нещасливий випадок. В Запитові під Львовом гнали молоденькі пастухи товар на толоку. Між ними був також 10-лїтний Павло Ференц. Пастухи прийшли до рова, наповненого водою. Ференц не хотїв обминути того рова, тож загадав єго перескочити. Та не досягнувши другого берега, впав Ференц у рів і втопив ся. Єго товариші мовчали о сїй пригодї і аж сими днями найдено трупа нещасливого пастушка, коли виплив на верх.

Торговля людским товаром. Против вивозу дївчат до Арґентини завязало ся там товариство „Sociètè de protection et de secours aux femmes amenès par èmissaires“. Оно вже повідомило австрийскі власти і деякі дневники про шайку, яка вивозить дївчата до Арґентини. Та шайка мала вибрати ся недавно до Австриї. Центральні власти повідомили о тім приїздї підвладні орґани, щоби наглядали за роботою шайки. До неї належать: Герц Лябледовский, Генох Коген, Мойсей Гайст, Лейба Мунд, Соломон Блюм, Менахем Шульрайх і Анна Страженевска. Они вивозять дївчата на Ґенуу, Марсилїю, Шербурґ, Гавр, Ля Пале або Сугамптон. В готелях „Аквілїя“ і „Лїґурия“ в Ґенуї мають постійно запас дївчат для дальшого переїзду до Арґентини. Як видко, переселені бар. Гіршом до Арґентини жиди, замісць займатись честною працею при хлїборобстві волять торгувати „людским мясом“..

Добрий радник судовий! Велику сензацию викликало в Берлинї відкрите тамошної полїциї що судовий радник Леві допустив ся перед кількома днями злочину вломи і крадежи цїнних паперів. Коли Леві бачив, що полїция попала на єго слїд і леда хвиля грозить єму увязнене, порішив відобрати собі жите і своїй жінцї. Штилетом поранив тяжко жінку, а коли она вже не показувала признак житя, пробив собі серце і впав трупом на місци. Однак жінка, хоч тяжко поранена, жиє і лїкарі мають надїю удержати єї при житю.— Таке доносять віденьскі часописи; не знати тепер, як собі витолкувати телеґраму в сегоднїшнїй Buk. Post, що мовляв „радника Левіого убито.“

Померли о. Іван Тарнавский, гр. кат. парох в Трійци, доброми́льского деканату, в 77-ім роцї житя, а 47-ім сьвященьства; — у Львові Марко Збоіньский, один з першорядних артистів польскої сцени, в 50-ім роцї житя.

Телеґрами „Буковини“.

З дня 20-го жовтня 1896 року.

Рада державна.

Відень. (*Засїдане 19-го с. м.*) Палата приняла одноголосно цїсарске розпорядженє в справі пільг для тих, котрі потерпіли від елементарних нещасть. Дальше принято резолюцию пос. Дїка взиваючи правительству, щоби оно до місяця зажадало ще евентуально потрібних сум на ту саму цїль. — Опісля приступлено до специяльної дебати над законом о своїнї. До § 1 вніс пос. Носке, щоби держава покривала часть видатків для тих громад, котрі не можуть понести видатків закону о своїнї. Пос. Ніцше вніс, щоби лише громада мала рішати о принятю в громаду. Слїдуюче засїдане в середу.

Відень. З нагоди ювилею 50-лїтної служби шефа ґенерального штабу, фельдцайґмайстра бар. Бека, написав цїсар до него-ж письмо, в котрім висказує своє задоволенє з єго дотеперішної дїяльности і надає єму великий хрест ордера Стефана.

Вісбаден. Царска пара від'їхала відси до Нерімберґу.

Цетінє. Князь Николай, княгинї Олена і Анна і князь Мірко від'їхали до Риму враз із італїяньским престолонаслїдником і князем Ґенуи.

Атени. Asty доносять з Царгороду, що американьский корабель одержав наказ, евентуально силою переїхати через Дарданелї. Два турецкі торпедові кораблї відплили до Дарданелїв, а два до Смірни.

Приватна клїнїка хірурґічна

(Приватна лїчниця операцийна)

Д-РА СТ. КВЯТКОВСКОГО

емерит. **оператора** ц. к. хірурґ. клїнїки унїверситеской *Більрота-Іуссенбавера* у Відни

находить ся

в **Чернівцях,** улиця Мецґера ч. 25.

В справі приниманя хорих і иньших інформаций треба удавати ся до управителя приватної клїнїки **д-ра Квятковского** в Чернівцях, улиця ратушева (дім Вішоффера.) (59—100)

Лїтературне Товариство

„РУСКА БЕСЇДА“

в Чернівцях,

улиця Петровича число 2,

має на складї:

„Ілюстровану бібліотеку“

для молодїжи, міщан і селян, редаґовану Омеляном Поповичем

року 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892, 1894, по **1** зр. **20** кр. за річник, а всї **7** разом за **7** зр.

З пересилкою почтовою **7** зр. **30** кр.

П. Т.

Отсим маю честь повідомити шановних відбирателїв, гостий і публику, що я перебрав істнуючий доси під фірмою

АНТІН ТАБАКАР і ҐАІНА

склад корінних товарів, вин і делїкатесів

(заснований 1812 р.),

а окрім того

АҐЕНТУРУ і СКЛАД РІЛЬНИЧИХ МАШИН

з днем 1-го липня с. р. і буду дальше вести під моєю власною фірмою

СТЕФАН ҐАІНА.

При сїй нагодї складаю сердечну подяку за довіре, оказане так часто попередній фірмі, і прошу уклінно, мати те саме довіре на дальше і для мене, при чім запевняю, що все старатиму ся задоволити шановних гостий **добірними товарами найлїпшого сорта, низькими цїнами і уважною услугою.**

Прошу о части замовленя і пишусь

з поважанем

Стефан Ґаіна.

Прекрасна повість Ольги Кобиляньскої **„Царівна“** вийшла накладом „Буковини“ окремою книжкою, котра має 424 сторін вісїмки, **і коштує лише 1 зр. 20 кр.**, з пересилкою нерекомендованою 1 зр. 30 кр., з рекомендованою 1 зр. 40 кр. Передмову до повісти написав Осип Маковей.

„Царівна“ так своїм змістом, артистичним обробленем, як і благородною тенденциєю визначає ся дуже поміж нашими новійшими повістями.

Купити можна в редакциї „Буковини“. Тут також можна дістати оповідане О. Я. Кониського **„В день сьвятої волї“** за 10 кр., з пересилкою 12 кр. і оповідане Т. Галїна **„Перші Зорі“** за 30 кр., з пересилкою 35 кр. Купуйте!

„Днїстер“

товариство взаїмних обезпечень

у Львові ул. Валова ч. 11.

перше і одиноке руске товариство асекурацийне, припоручене Всч. Духовеньству і всїм вірним через Впреосьв. Митр. і Преосьв. Еп. Ординарияти всїх трех галицких Епархій, обезпечає будинки, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід огневих за можливо найнизшою оплатою.

Шкоди лїквідують ся і виплачує ся сейчас по пожарі, а договори заключені з першими Товариствами контрасекурацийними подають **„Днїстрови“** можність обезпечувати і виплачувати і **найвисші суми**

Полїси „Днїстра“ приймає банк краєвий у Львові при позичках іпотечних.

На житє можна обезпечати ся **через „Днїстер“** після **веїх можливих** комбінаций **в товаристсі взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає як найкористнїйші условя і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту „Днїстер“, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, приймає від своїх членів і третих лиць **вкладки** до опроцентованя **по 5** процент. Ґваранция цїлковита. Удїли по 50 корон. Позички удїляють ся тілько властителям реальностий, вільних від тягарів, за порукою двох членів. З позичок відтягає ся десята часть на удїл.

Зголошеня о удїлене **аґенциї** в місцевостях, де „Днїстер“ не є заступлений, приймають ся.

Котвиця

Liniment. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празї,

загально признаний **знаменитий усмирюючий лїк на втиране:** по цїнї 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх аптиках. Просимо жадати сей **загально улюблений лїк** просто під назвою

Ріхтера Liniment з котвицею

і принимати з осторожностию лише фляшки зі знаним знаком охоронним „Котвиця“ бо лише ті правдиві.

Аптика Ріхтера під золотим львом у Празї.

В КОЖДІЙ РУСКІЙ ХАТЇ і ШКОЛЇ

повинна находити ся

Народописна карта

українсько-руского народу,

зладжена д-ром Гр. Величком, видана товариством „Просьвіта“, а виконана в лїтоґрафічнім закладї Андрія Андрейчина у Львові.

Книгарска цїна карти, наклееної вже на полотнї, виносить 3 зр. 50 кр., а для членів „Просьвіти“ і передплатників „Зорі“ 2 зр. 50 кр., з рекомендованою пересилкою 3 зр.

Купити можна в „Просьвітї“ у Львові, ринок ч. 10.

Наклад невеликий; купуйте чимскорше!

Друкарня „Руської Ради“.

Перша на Буковинї

руска друкарня

в Чернівцях,

в Народнім Домі

при улици Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарскі в мовах рускій, польскій і нїмецкій. Добір букв великий.

Роботи виконує ся скоро, солїдно і дешево.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарнї!

Рух поїздів зелїзничих

важний з днем 1-го мая 1896 після середно-европейского годинника.

Приходять	Поїзди поспішні			особові			мішані		Відходять	Поїзди поспішні			особові			мішані	
до Чернівців									**з Чернівців**								
З Відня, Кракова, Львова, Станїславова, Коломиї і Снятина	11^{28}	.	.	$\underline{6^{57}}$	$\underline{10^{28}}$	$\underline{5^{50}}$			До Снятина, Коломиї, Станїславова, Львова, Кракова і Відня	3^{47}	.	.	9^{41}	$\underline{10^{29}}$	$\underline{5^{38}}$		
З Букарешту, Яс, Сучави, Глїбоки	3^{29}	.	.	9^{12}	$\underline{10^{00}}$	$\underline{5^{23}}$			До Глїбоки, Сучави, Яс, Букарешту	12^{03}	.	.	$\underline{7^{17}}$	$\underline{10^{48}}$	6^{16}		
З Новоселицї, Садаґури .	.	.	.	.	.	.	11^{13}	$\underline{9^{50}}$	До Садаґури, Новоселицї .	.	.	.	.	.	.	4^{30}	6^{21}

Підчеркнені числа означують пору нічну від 6 год. вечером до 5 год. 59 мін. рано. — Середно-европейский час ріжнить ся від львівского о 36 мінут, а від черновецкого о 44 мінут; коли на зелїзници є 12 год., то на львівскім годиннику є 12 год. 36 мін., а на черновецкім 12 год. 44 мінут.

Видає товариство **„Руска Рада“** в Чернівцях. За редакцию відповідає **Осип Маковей.**

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Осипа Бучканича.